॥ २७ ॥ अवाच्यमपिभक्तिमत्त्वाद्वक्ष्यामीत्यर्थः ॥ २८ ॥ सूक्ष्मंदुर्लक्ष्यं यतःअविज्ञेयंनविज्ञेयंरूपादियत्र अतएवअव्यक्तंनास्तिव्यक्तंकार्यंयस्यकारणमपिनेत्यर्थः यतःअचलंकूटस्थं विकारिणएवका
रणत्वनियमात् ध्रुवंशाश्वतंसद्रूपमित्यर्थः एतेनतदसत्त्वशंकानिरस्ता ॥ २९ ॥ पुरिशरीरेवसतीतियोगात्पुरुषइतिकल्पितः नतुतस्यदेहसंगित्वंवास्तवमस्तीत्यर्थः ॥ ३० ॥ अव्यक्तंसांख्यैर्नित्यत्वेनकल्पितंप्र
धानं ननुपुरुषस्यअव्यक्तजनकत्वेकौटस्थ्यव्याहतिरतआह अव्यक्तेति यासत्तास्वयंअव्यक्ता घटादिभ्योनिष्कृष्टायास्तस्याअपहणात् व्यक्तेषुचभावेषुघटःसन्पटःसन्नितिसद्रूपेणतिष्ठति सैवसत्ताअ
व्ययाअपरिणामिनी प्रकृतिरुपादानं रज्जूरगवद्ब्रह्मण्यज्ञानंविवर्ततइत्यभ्युपगमान्नब्रह्मणःकौटस्थ्यहानिरित्यर्थः कल्पितस्यकार्यस्यकारणंकार्यसजातीयंकल्पितमेवभवति तत्सत्वंचकल्पनासमानकालिक
मेव नहिरज्जूरगस्यसत्वंदर्शनात्प्रागप्यस्तीत्यत्रकिंचिन्मानमस्ति नचबाधकाभावात्कार्यस्यकल्पितत्वमेवासिद्धमितिवाच्यं यद्यत्रतात्विकरूपावरणपूर्वकमभेदेनभातितत्तत्रकल्पितमितिनियमेनाहंकारादे

यजंतेत्वामहरहर्नानामूर्तिसमास्थितं॥ पितामाताचसर्वस्यजगतःशाश्वतोगुरुः॥ कंत्वद्ययजसेदेवंपितरंकंनविग्रहे ॥ २७॥ श्रीभगवानुवाच अवा
च्यमेतद्वक्तव्यमात्मगुह्यंसनातनं॥ तवभक्तिमतोब्रह्मन्वक्ष्यामितुयथातथं ॥ २८ ॥ यत्तत्सूक्ष्ममविज्ञेयमव्यक्तमचलंध्रुवं॥ इंद्रियैरिंद्रियार्थैश्चसर्वभूतैश्चव
र्जितं॥ २९॥ सत्त्वंतरात्माभूतानांक्षेत्रज्ञश्चेतिकथ्यते॥ त्रिगुणव्यतिरिक्तोवैपुरुषश्चेतिकल्पितः॥ ३० ॥ तस्मादव्यक्तमुत्पन्नंत्रिगुणंद्विजसत्तम ॥ अव्यक्ता
व्यक्तभावस्थायासाप्रकृतिरव्यया॥ ३१ ॥ तांयोनिमावयोर्विद्धियोसौसदसदात्मकः ॥ आवाभ्यांपूज्यतेसोहिदैवेपित्र्येचकल्प्यते ॥ ३२॥ नास्तितस्मात्प
रोन्योहिपितादेवोथवाद्विज ॥ आत्माहिनःसविज्ञेयस्ततस्तंपूजयावहे ॥ ३३ ॥ तेनैषाप्रथिताब्रह्मन्मर्यादालोकभाविनी ॥ दैवंपित्र्यंचकर्तव्यमितितस्या
नुशासनं ॥ ३४॥

र्मिथ्यात्वावगमात्भातिचचिदात्मनोऽसंगरूपमात्यतदभेदेनप्रत्यगात्मायमहंसुखीदुःखीब्राह्मणोगौरःकाणइति सुवर्णेकुंडलस्याध्यस्तत्वंमाभूदितितात्विकेति ननुअहंकारधर्मादुःखादयश्चिदात्मनिचिदात्म
धर्माश्चैतन्यादयोहंकारेचाध्यस्यतांकिंधर्म्यध्यासकल्पनेनेतिचेन्न यत्रहिधर्ममात्रमध्यस्यतेनतत्रधर्मिणउल्लेखोदृश्यते यथालोहितःस्फटिकइतिलौहित्यमात्रमुल्लिख्यतेनजपाकुसुममपि अहंकाराध्यासेतु
अहंदुःखीतिधर्म्युल्लेखपूर्वकंधर्माध्यासःप्रतीयमानस्तत्रधर्मिणोप्यध्यस्ततांविस्पष्टमाचष्टे तस्मादध्यस्तत्वेनाहमादेर्मिथ्यात्वात्तत्कारणस्याव्यक्तस्यापितथात्वेनदृष्टिसमसमयकल्पितत्वस्यावश्यवक्तव्यत्वा
त्तस्मादव्यक्तमुत्पन्नमित्यव्यक्तोत्पत्तिवचनंसंगच्छतेतरामितिदिक् ॥ ३१ ॥ अस्यचाध्यस्तस्याव्यक्तस्यजीवेशविभागहेतुत्वमाह तांयोनिमिति विधेयापेक्षंस्त्रीत्वं तांनिष्कलचैतन्यरूपां माययाआवयो
र्जीवेश्वरयोःप्रकृतिंविद्धि तथाचश्रुतिः जीवेशावाभासेनकरोतिमायाचाविद्याचस्वयमेवभवतीति योसौनिष्कलःसदसदात्मकःसदसतीकार्यकारणेतत्कल्पनाधिष्ठानत्वात्तदात्मकः सएवपूज्यतेआनंदात्मा
सर्वैरित्यर्थः ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ तेनमायोपाधिना ॥ ३४ ॥

Digitized by Google